

A-962

TOWARZYSTWO URBANISTÓW POLSKICH

Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności

Zakład Planowania Przestrzennego

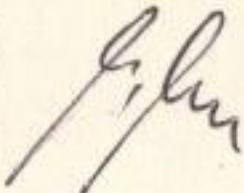
PRACOWNIA W BYDGOSZCZY

CPBP. 0806. - II - 9.3

Tytuł opracowania : Pasma rekreacyjno - uzdrowiskowe Mierzeja Wiślana
E t a p III

Zleceniodawca : Instytut Turystyki w Warszawie

Nr umowy : 13 / II / 86

Pracownia	Imię i Nazwisko	Podpis
Główny projektant. Autorzy	mgr inż.arch.B.Bańkowska	
Konsultant		
Kierownik Pracowni		

Bydgoszcz, dnia 30 lipca 1988 r.

Barbara Bańkowska

PASMO REKREACYJNO - UZDROWISKOWE

MIERZEJA WISLANA

Etap III

Gdańsk, sierpień 1988

- S P I S T R E Ś C I -

Wprowadzenie

1. Charakterystyka funkcji turystyczno - wypoczynkowej.

1.1. Ruch turystyczny,

1.2. Baza turystyczna,

1.3. System obsługi ruchu turystycznego,

1.4. Kierunki przekształceń funkcji turystyczno - wypoczynkowej.

2. Charakterystyka możliwości rozszerzenia leczniczej działalności profilaktycznej.

3. Założenia rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego.-

WPROWADZENIE

=====

W efekcie działania wielorakich uwarunkowań w strefie nadmorskiej województwa elbląskiego wykształcił się obszar wysoce atrakcyjny o unikatowych walorach przyrodniczych, kulturalnych, turystycznych i uzdrowiskowych położony w przestrzeni konfliktowej Gdańskiego Obszaru Zagrożenia Ekologicznego.

Bogata tradycja związana z przemiennością funkcjonalną została jakby zagłuszona tu przez nadmierny jednostronny rozwój funkcji turystycznej. W obecnej fazie rozwoju można mówić o wybitnej dominacji funkcji turystycznej tworzącej nowe jakości tej przestrzeni. Niestety nie każda nowa jakość może być rozpatrywana w kategoriach sukcesu. Tak też jest w przypadku omawianej przestrzeni. Mamy tu do czynienia ze wszystkimi przejawami nieładu funkcjonalnego, ekologicznego i estetycznego. Są to charakterystyczne symptomy nadmiernego, jednostronnego i nazbyt dynamicznego rozwoju jednej z funkcji. Objawy nieładu pojawiają się szybciej i z większym natężeniem w obszarach charakteryzujących się małą odpornością środowiska.

W przypadku Mierzei Wiślanej mamy do czynienia z przestrzenią unikalną w skali kraju i wysoce atrakcyjną przez niespotykane nagromadzenie różnorodnych kontrastowych cech przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych. W wartościach tych tkwi głównie źródło zagrożeń dla nich samych.

W tak szczególnym przypadku niezbędne jest określenie specjalnych zasad gospodarowania przestrzenią. Tymczasem mamy tu do czynienia z uniwersalnymi procesami inwestycyjnymi, które w tej przestrzeni stały się źródłem zaawansowanych degradacji.

Możnaby zaryzykować stwierdzenie, iż następuje tu s a m o -
d e g r a d a c j a wywoływana przez funkcję turystyczną, roz-
wijaną według uniwersalnych dla Polski zasad. Zmiana tych zasad
wymaga trudnych zabiegów diagnostycznych, planistycznych jak i
realizacyjnych.

W opracowaniu niniejszym problemy zagospodarowania prze-
strzennego przedstawione zostały przez pryzmat możliwości zmian
funkcji wywołującej najistotniejsze ilościowe i jakościowe z
zasady niekorzystne przemiany przestrzeni pasa nadmorskiego.
Celem tych zmian jest rozszerzenie działalności profilaktycz-
nej oraz zrównoważenie funkcji. Rozwój funkcji uzdrowiskowej
doprowadzić powinien do przedłużenia sezonu wykorzystania ob-
szaru o tak wysokich walorach, podwyższenia standardu użytkowa-
nia całej przestrzeni i poprawy ładu przestrzennego.

Przyjęta w przypadku Mierzei Wiślanej koncepcja rozwiąza-
nia występujących konfliktów i problemów opisana w niniejszej
pracy oparta jest na osobistym doświadczeniu autorki wynika-
jącym z roli Generalnego Projektanta opiniującego od niemal
trzech lat dla Architekta Wojewódzkiego w Elblągu całokształtu
spraw realizacyjnych Mierzei.

Opracowanie niniejsze jest kontynuacją ekspertyzy wykona-
nej w ramach II etapu w roku 1987.

Na tle tych obliczeniowych pojemności, rzeczywisty zach
turystyczny oceniono na 55,0 - 60,0 tys. osób, w przedziale
pogodowo sezonie weekendowym. W wielkościach tych kwota poza

1/ B. Bąkowska - opracowanie: Diagnoza do planu regionalnego parku
krajobrazowego. U. W. 108/84-85, Kwidzin 1988 r.

1. CHARAKTERYSTYKA FUNKCJI TURYSTYCZNO - WYPOCZYNKOWEJ

1.1. Ruch turystyczny.

W wyniku badań przyrodniczych przeprowadzonych w latach 1986 - 1987 naturalna pojemność rekreacyjną dla terenów niezainwestowanych określono na 25,0 - 35,0 tys. osób. Oznacza ona liczbę osób mogących jednocześnie wypoczywać na określonym terenie bez obawy doprowadzenia do jego dewastacji^{1/}.

Optymalną pojemność terenów obecnie zainwestowanych powiększoną o pojemność pól rozwojowych nadmorskich miejscowości rekreacyjnych oceniono na 45,0 - 50,0 tys. osób. Przy zachowaniu pożądaných proporcji między ludnością obsługującą a obsługiwaną / 1 : 2,5 / potencjalny, możliwy do przyjęcia ruch turystyczny oceniono na 112,0 - 125,0 tys. osób. Wyliczenie to jest oparte na założeniu powiększenia lub wypełnienia istniejących obszarów zainwestowania bez angażowania nowych, dziewiczych terenów.

Pojemność plaż leżących w zasięgu dostępności pieszej z istniejących ognisk ruchu zlokalizowanych w nadmorskich miejscowościach rekreacyjnych przy wskaźniku 10 m²/osobę oceniono na 40,0 tys. osób.

Na tle tych obliczeniowych pojemności, rzeczywisty ruch turystyczny oceniono na 55,0 - 60,0 tys. osób, w przeciętnym pogodowo szczycie weekendowym. W wielkościach tych tkwią poza

1/ B. Bańkowska z zespołem: Diagnoza do planu regionalnego parku krajobrazowego. U.W. IOŚ/Gdańsk, kwiecień 1988 r.

normatywnymi / deklarowanymi w wywiadach bezpośrednich / miejscami noclegowymi:

- ponadnormatywne obciążenia campingów i pól namiotowych / 2,0 - 2,5 krotne ^{1/},
- ponadnormatywne miejsca noclegowe w ośrodkach wypoczynkowych ^{2/},
- miejsca noclegowe w pensjonatach prywatnych nie objętych pośrednictwem turystycznym ^{3/},
- ruch weekendowy odbywający się samochodami osobowymi, autobusami PKS i statkami żeglugi przybrzeżnej ^{4/},

Ruch pobytowy obejmujący wczasy, kolonie, obozy i letniska wynosi 66 %. Strukturę wypoczywających można jedynie określić w przybliżeniu ^{5/} tym bardziej, że jest ona wielkością zmienną.

Dominującą formą wypoczynku organizowanego nad morzem w sezonie letnim są wczasy rodzinne. Szacuje się, że na wczasach rodzinnych udział dzieci towarzyszących rodzicom stanowi 40 - 60 % wypoczywających. Biorąc pod uwagę, że do wypoczynku rodzinnego przystosowane jest ok. 21.000 miejsc noclegowych to

1/ wg własnych pomiarów przeprowadzonych 18 - 22.07.1986 r.,

2/ wg wyników ankiety socjologicznej przeprowadzonej w sezonie 1985 r. ,

3/ wg szacunkowań własnych opartych na dokumentacji fotograficznej i wywiadach bezpośrednich,

4/ wyniki " badania zachowań społecznych w zakresie powiązań komunikacyjnych na obszarze Mierzei Wiślanej " - przeprowadzone w weekendzie 18 - 22.07.1987 r. pod kierunkiem J. Góry,

5/ G. Włodarczyk: Założenia rozwoju systemu obsługi do planu generalnego Mierzei Wiślanej. cz. III. Ekoprojekt, Gdańsk, 1987.

udział dzieci w tych formach zagospodarowania może wynosić 8.000 - 12.000 osób jednocześnie. Po uwzględnieniu pozostałych form zagospodarowania przystosowanych do specjalistycznego wypoczynku dzieci i młodzieży / kolonie i obozy młodzieżowe / w liczbie 8.100 miejsc, można przyjąć, że łączny udział dzieci i młodzieży w sezonie letnim na analizowanym obszarze wynosi 16.000 - 20.000 osób, tj. 40 - 50 % ogółu wypoczywających.

W pomiarach dopłażowego ruchu pieszego uzyskano zbliżone wyniki. Dla wszystkich miejscowości średnia udziału dzieci i młodzieży wynosiła 40 %. Skrajne wyniki uzyskano w Mikoszewie - 57 % i w Krynicy Morskiej - 35 %.

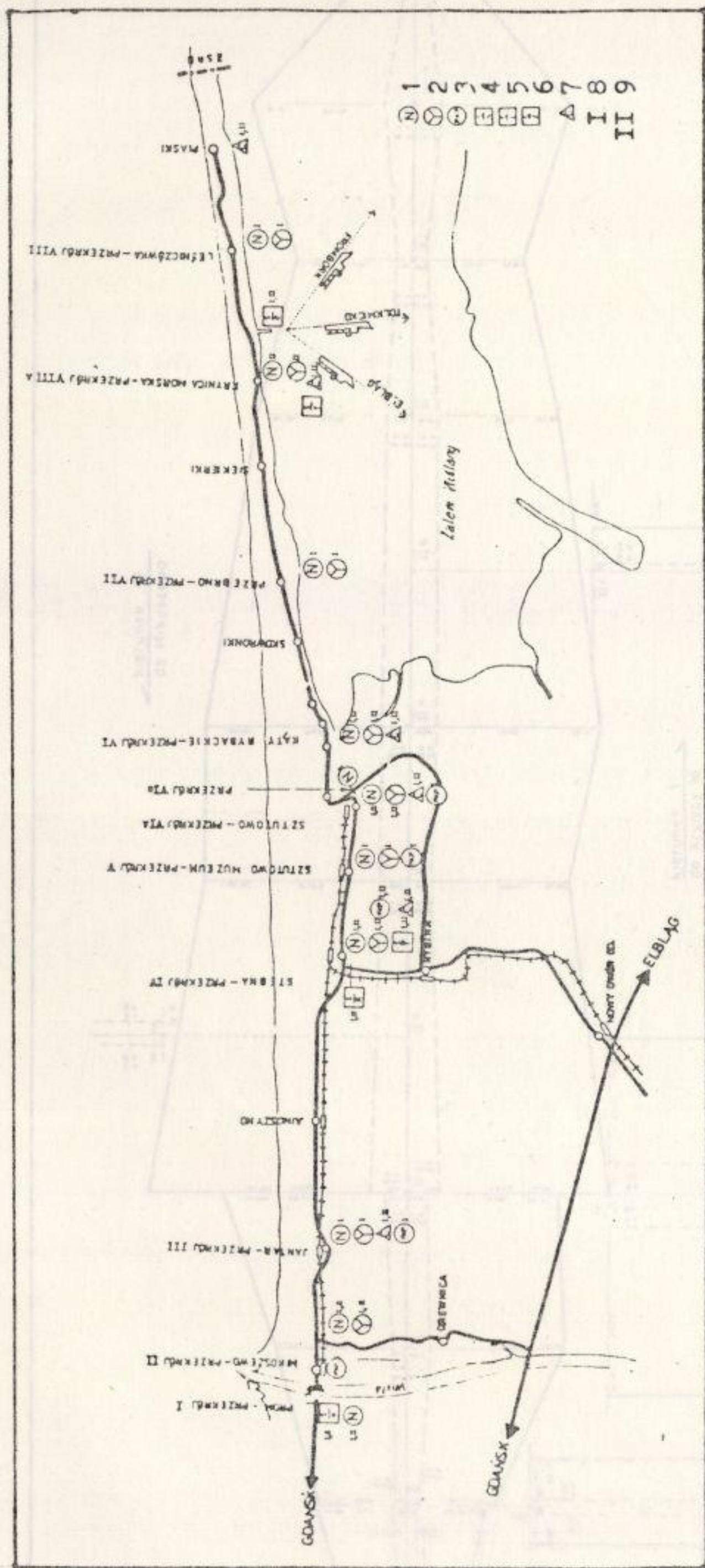
W turystyce campingowej szczytowe obciążenie pól namiotowych i campingów wyszacowano na 4,0 - 5,0 tys. turystów. Średni obliczeniowy okres korzystania z campingów wynosi 4 dni.

W rzeczywistości były tu trzy grupy użytkowników obejmujące:

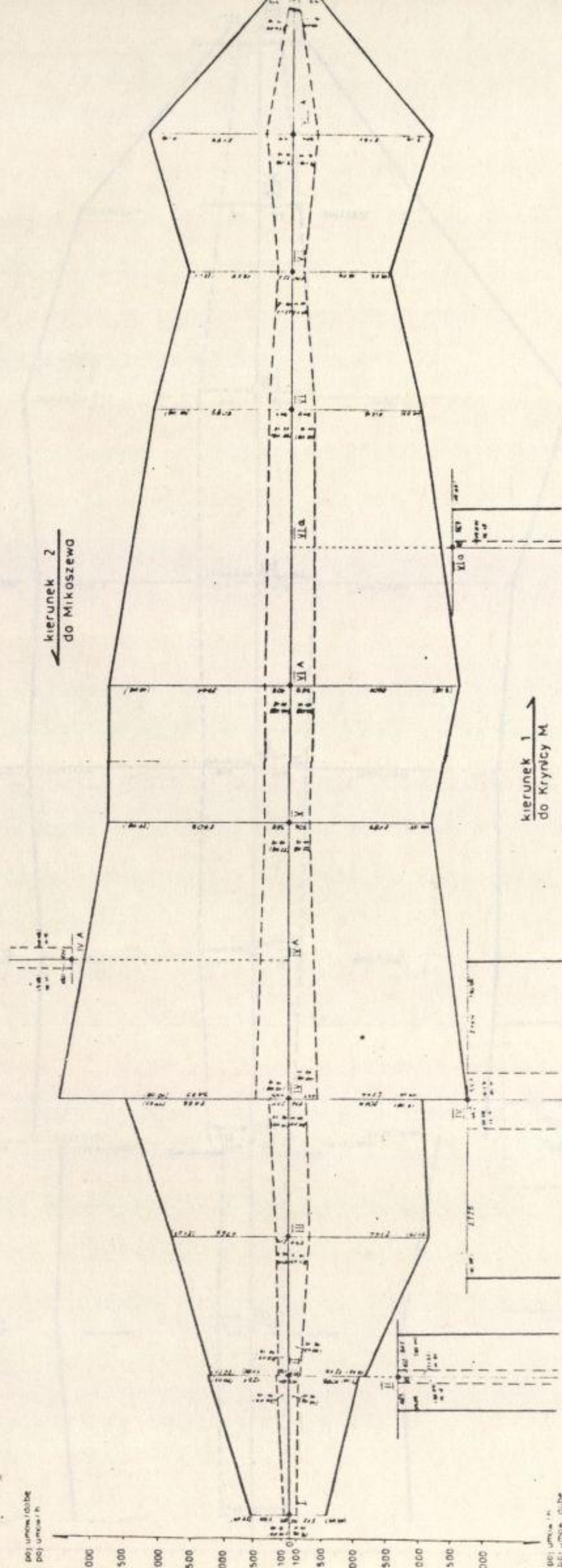
- 2-dniowe pobyty weekendowe,
- 10 - 14-dniowe wczasy pod namiotem,
- zorganizowane formy młodzieżowego ruchu wycieczkowego.

Według wyników pomiarów ruchu przeprowadzonych w szczycie weekendowym / od 18 do 22 lipca 1986 r. /^{1/}, dzienny ruch określono na ok. 8.500 osób. Na podstawie przeprowadzonych wyników ankietowych, a także z szacunkowych obliczeń dla poszczególnych punktów pomiarowych wyprowadzono następujące grupy uczestników ruchu turystycznego:

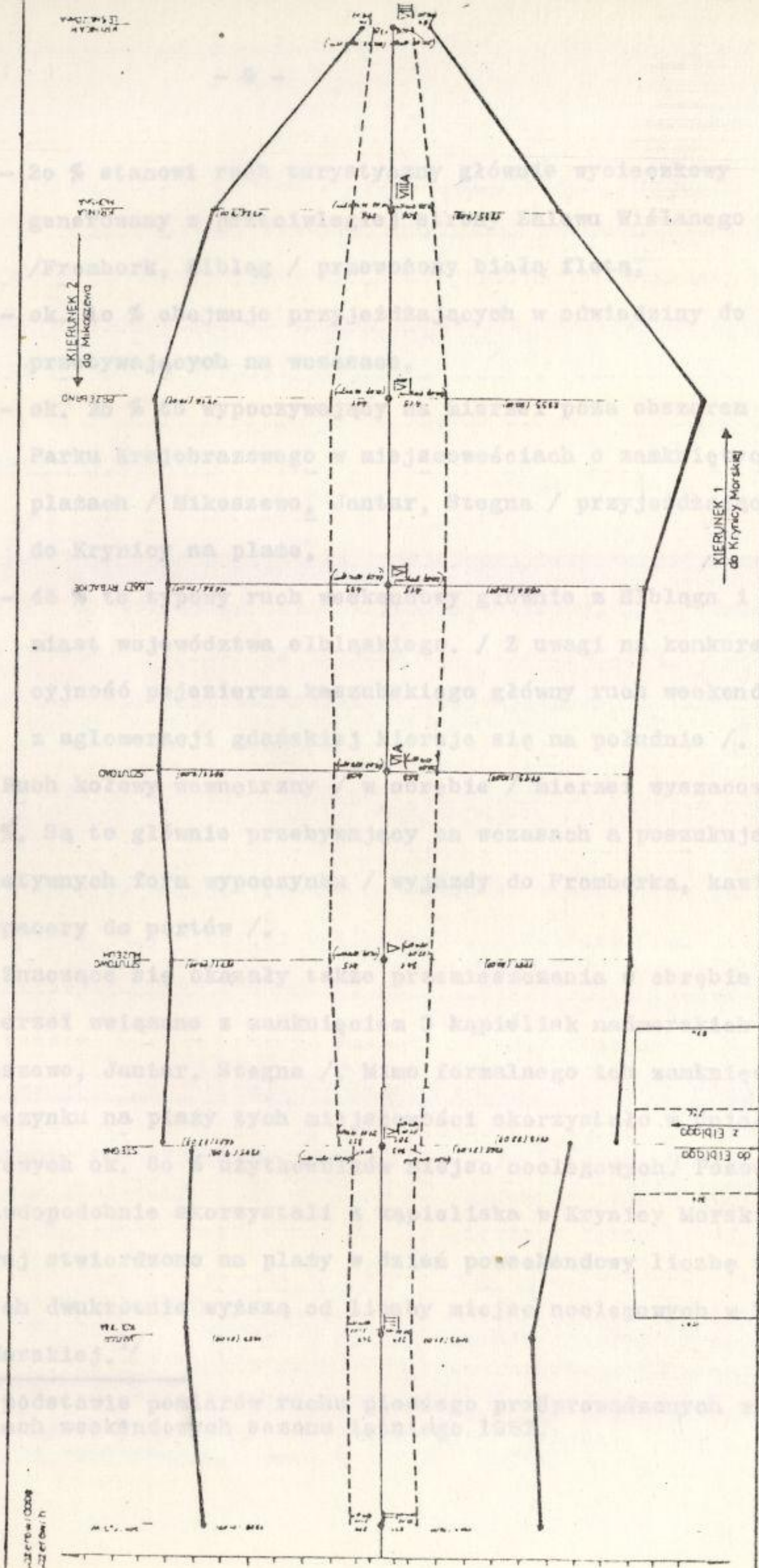
1/ J.Góra: Badania zachowań społecznych w zakresie powiązań komunikacyjnych na obszarze Mierzei Wiślanej. BSiPRGK w Gdańsku, 1986 r.

Mierzeja Wiśłana - zakres i organizacja badań komunikacyjnych Wg. J. Góra/

Rozkład maksymalnych natężeń ruchu na Mierzei Wiślanej /na drodze nr.50 / wg. J. Góra /

Rozkład maksymalnych obciążeń PKS na Mierzei Wiślanej,
/ wg. J. Góra /

- 20 % stanowi ruch turystyczny głównie wycieczkowy generowany z przeciwległej strony Zalewu Wiślanego /Frombork, Elbląg / przewożony białą flotą,
- ok. 10 % obejmuje przyjeżdżających w odwiedziny do przebywających na wczasach,
- ok. 25 % to wypoczywający na mierzei poza obszarem Parku Krajobrazowego w miejscowościach o zamkniętych plażach / Mikoszewo, Jantar, Stegna / przyjeżdżający do Krynicy na plażę,
- 45 % to typowy ruch weekendowy głównie z Elbląga i miast województwa elbląskiego. / Z uwagi na konkurencyjność pojezierza kaszubskiego główny ruch weekendowy z aglomeracji gdańskiej kieruje się na południe /.

Ruch kołowy wewnętrzny / w obrębie / mierzei wyszacowano na 30 %. Są to głównie przebywający na wczasach a poszukujący alternatywnych form wypoczynku / wyjazdy do Fromborka, kawiarnie, spacerów do portów /.

Znaczące się okazały także przemieszczenia w obrębie samej mierzei związane z zamknięciem 3 kąpielisk nadmorskich / Mikoszewo, Jantar, Stegna /. Mimo formalnego ich zamknięcia z wypoczynku na plaży tych miejscowości skorzystało w dniach pomiarowych ok. 60 % użytkowników miejsc noclegowych. Pozostali prawdopodobnie skorzystali z kąpieliska w Krynicy Morskiej, w której stwierdzono na plaży w dzień poweekendowy liczbę plażujących dwukrotnie wyższą od liczby miejsc noclegowych w Krynicy Morskiej.^{1/}

1/ Na podstawie pomiarów ruchu pieszego przeprowadzonych w dniach weekendowych sezonu letniego 1987.

Wyniki pomiarów ruchu pieszego dopłażowego wykazały także, że w przeciętnej sytuacji pogodowej weekendu letniego rzeczywiste obciążenie plaż zbliżone jest do teoretycznej ich pojemności. Potwierdza to tezę o nadkoncentracji ruchu turystycznego w strefie Mierzei Wiślanej.

1.2. Baza turystyczna

Podstawą charakterystyki istniejącej bazy turystycznej są wyniki bezpośredniej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej na zlecenie IOŚ/OG^{1/} w sezonie turystycznym 1986. Z uwagi na zmienność użytkowników obiektów turystycznych, a także nieporównywalne wyniki inwentaryzacji własnej IOŚ z danymi WUS-u nie istniała możliwość przedstawienia charakterystyki w ujęciu dynamicznym.

W 1986 r. zarejestrowano na obszarze elbląskiego pasa nadmorskiego 30.750 miejsc noclegowych. Strukturę tych miejsc przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Rodzaj obiektu	Liczba obiektów	Miejsca noclegowe			
			cało-roczne	sezonowe	Ogółem	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	ośrodki wczasowe	146	3.230	12.920	16.500	52,5
2.	obiekty kolonijne	38	-	4.430	4.430	14,9
3.	obozy młodzież.	27	-	3.700	3.700	12,1
4.	kempingi-pola namiotowe	9	-	1.950	1.950	6,3
5.	sanatoria	1	240	-	240	0,9
6.	kwatery prywatne	-	-	4.280	4.280	13,9
			3.470	27.280	30.750	100,0

1/ D. Kamińska, P. Podhajski: Charakterystyka istniejącej turystycznej bazy noclegowej na obszarze Mierzei Wiślanej, IOŚ/OG 1987 / maszynopis/.

Udział miejsc noclegowych całorocznych wynosi zaledwie 1,1 %. Baza noclegowa zlokalizowana jest w ośrodkach wypoczynkowych / 52,5 % / w obiektach kolonijnych /14,9 % /, na obozach młodzieżowych / 12,1 % / oraz w kwaterach prywatnych /13,9 % /.

Dominującym typem obiektów są ośrodki wypoczynkowe. Dysponują one ilością 16.150 miejsc w tym 20 % to miejsca całoroczne. Największą ilością ośrodków wypoczynkowych dysponują w kolejności następujące miejscowości:

- Krynica Morska	41 ośrodków	5.930 miejsc
- Stegna	38 "	4.260 "
- Kąty Rybackie	21 "	1.640 "
- Jantar	20 "	2.000 "
- Mikoszewo	14 "	1.547 "

W tym aż 83 % całości bazy ośrodków wypoczynkowych skupiają dwie miejscowości: Krynica Morska / 36,7 % / , Stegna /26,3 %/, pozostałe miejscowości poza pięcioma jednostkami wymienionymi skupiają łącznie tylko 5 % , w tym Sztutowo / 7 ośrodków - 534 miejsca /, Przebrno / 5 ośrodków - 244 miejsca /, Piaski i Junoszyne nie posiadają ani jednego czynnego ośrodka czasowego.

Obiekty wypoczynkowe o charakterze całorocznym występują głównie w Krynicy Morskiej / 2.140 miejsc - 60 % miejsc całorocznych / oraz w Stegnie / 614 miejsc - 19 % /.

Na ogólną liczbę miejsc noclegowych 50 % mieści się w obiektach trwałych . Najwięcej miejsc w obiektach trwałych występuje w Krynicy Morskiej / 4.070 miejsc /, co stanowi ok. 50 % bazy noclegowej obiektów trwałych. W Stegnie występuje 2.080 miejsc / 25,3 % /. Mikoszewo, Kąty Rybackie, Jantar posiadają kolejno: 713, 680, 519 miejsc noclegowych w obiektach trwałych.

Okolo 50 % miejsc noclegowych reprezentowanych jest przez ośrodki średniej wielkości / 50 - 200 miejsc /, 35 % wszystkich ośrodków to obiekty małe do 50 miejsc, największa ich ilość występuje w Krynicy Morskiej / 12 ośrodków /, Stegnie /10 ośrodków/, Jantarze / 10 ośrodków /. W Krynicy Morskiej zlokalizowany jest także największy ośrodek wypoczynkowy w Polsce / " Neptun " / posiadający 1.350 miejsc normatywnych, dysponujący w szczycie sezonu ilością 1.800 miejsc.

Do charakterystyki jakości bazy budowlanej ośrodków wypoczynkowych wyróżniono trzy typy budynków / domki kempingowe, pawilony mieszkalne, budynki wielofunkcyjne /.

Ponad 83 % obiektów turystycznych zlokalizowanych na terenie ośrodków czasowych to domki kempingowe, w których mieści się 52,2 % bazy noclegowej / 8.449 miejsc /. Jest to łącznie 2.398 domków mieszczących się na terenie 147 ośrodków.

Miejsca noclegowe według typów budynków załączono w przedstawionej tabeli:

Typ budynku	Sezonowe	Całoroczne	Ogółem	%
	$\frac{\text{ilość budynków}}{\text{ilość miejsc}}$			
I.	2.	3.	4.	5.
domki kempingowe	$\frac{2398}{8440}$	-	$\frac{2398}{8440}$	$\frac{93,3}{52,2}$
pawilony mieszkalne	$\frac{124}{3834}$	$\frac{36}{2953}$	$\frac{160}{6787}$	$\frac{6,2}{42,2}$
budynki wielofunkcyjne	$\frac{3}{199}$	$\frac{8}{969}$	$\frac{11}{1163}$	$\frac{0,5}{5,6}$

Wśród domków kempingowych dominują obiekty nietrwałe bez fundamentów lub z fundamentem prowizorycznym. Tylko 5 % tych budynków może być zaliczone do obiektów trwałych. Do 54 % domków doprowadzona jest woda i tylko do 43 % kanalizacja.

Wśród pawilonów mieszkalnych 3 % miejsc noclegowych mieści się w obiektach nietrwałych.

Baza noclegowa dzieci i młodzieży jest następną pozycją znaczącą w strukturze ilościowej. Jest to baza sezonowa, dysponująca ilością 8.130 miejsc, tj. 26,5 % całej bazy noclegowej pasa nadmorskiego, w tym ponad połowę / 54,5 % / stanowią kolonie. 52,2 % miejsc zlokalizowanych jest w stałych obiektach kolonijnych / 2.270 miejsc /, 34,3 % w ośrodkach czasowo - kolonijnych / 1.520 miejsc /, 9,6 % w kwaterach prywatnych / 424 miejsca /. Pozostałe 4,9 % miejsc znajduje się w budynkach szkolnych.

Największa ilość obiektów kolonijnych skupia się w Steganie - 11 obiektów o łącznej ilości 1.640 miejsc / 36,9 % / i w Mikośszewie - 7 obiektów o ilości 1.295 miejsc / 29,2 % /, w Jantarze zlokalizowanych jest także 7, o ilości miejsc 557 / 12,6 % /, Kąty Rybackie i Przebrno posiadają niewielką bazę kolonijną / 190 i 150 miejsc /. Pozostałe trzy miejscowości: Junoszyńno, Krynica Mordka i Piaski oferują łącznie około 200 miejsc, co stanowi 5 % bazy noclegowej kolonii.

Największą bazą wypoczynkową obozów młodzieżowych dysponują Kąty Rybackie / 1.300 miejsc - 35,7 % /, Przebrno / 350 miejsc /, Piaski / 440 miejsc /, Stegna / 351 miejsc /. Pozostałe miejscowości: Krynica Mordka, Jantar i Sztutowo oferują około 300 miejsc w obozach.

Kolejną pozycję pod względem liczebności zajmują sezonowe pokoje gościnne w łącznej ilości 1.670 kwater prywatnych udostępnianych jest 4.280 miejsc, co stanowi 13,9 % bazy noclegowej pasa nadmorskiego. Głównym dysponentem kwater jest El-Tourist. Podlega mu 77,6 % miejsc noclegowych w pokojach gościnnych.

Pozostałe kwatery są w gestii: Gromady , Orbisu, ZNP - Łodzi, PTTK - Bydgoszcz, Glubturu, Iglica - Wrocław i PTTK - Kalisz.

Standard wypoczynku organizowanego na bazie kwater jest niski, 11,1 % pokoi zakwalifikowanych zostało do I kategorii i 82,0 % do kategorii II. Średnia wielkość pokoi wynosi 14,4 m² / co przy powierzchni 5,6 m² pu/osobę oznacza 2,5 osoby na pokój /. Przy ilości 3 - 5 kwater w budynku liczba osób wypoczywających w pojedynczym obiekcie wynosi 9 - 12 osób. Około 25 budynków oferuje po 7 - 10 pokoi. Obiekty te mają już charakter pensjonatów. Największa ilość kwater prywatnych znajduje się w Krynicy Morskiej - 43,0 %, w Stegnie 23,8 %, Kąty Rybackie - 11,0 %, Jantar - 8,0 %, Piaski - 4,0 %, Mikoszewo 1,5 %.

Na ogólną ilość budynków mieszkalnych stałych i sezonowych wynoszącą 1.470 obiektów, pokoje gościnne wynajmowane są w 415 budynkach , co stanowi 28,0 % obiektów. Poza formalnym pośrednictwem w wynajmowaniu pokoi gościnnych znajduje się ok. 60 % kwater / wg szacunków własnych Instytutu /. Stopień wykorzystania istniejących zasobów mieszkaniowych przez formalnych dysponentów kwater w poszczególnych miejscowościach kształtuje się następująco: Krynica Morska - 76 %, Piaski - 65 %, Jantar i Kąty Rybackie po 36 %, Stegna - 36 %, Sztutowo - 29 %, Mikoszewo - 11 %.

W pasie nadmorskim znajdują się 3 campingi II kategorii w miejscowościach: Jantar, Stegna, Krynica Morska oraz 6 pól namiotowych / biwakowych / w Mikoszewie, Stegnie, Sztutowie, Kątach Rybackich, Krynicy Morskiej i Piaskach. Dysponują one ogółem ilością 1950 miejsc normatywnych, co stanowi 6,3 % łącznej bazy noclegowej. Największą ilością dysponuje Krynica

Morska - 600 miejsc i Stegna - 500 msc.

Z oferty wypoczynkowej w roku 1986 skorzystało łącznie 173.458 osób. Z tego 72 % użytkowników bazy noclegowej skorzystało z oferty w miesiącach letnich: lipiec - sierpień.

Najliczniejsza grupa użytkowników związana jest z bazą noclegową ośrodków wypoczynkowych. Stanowi ona 105.822 osoby, tj. 61,0 % użytkowników. W sezonie tym 145 ośrodków czasowych prowadziło działalność w 991 turnusach, oferując 215.364 miejsca. Z wypoczynku w Ośrodkach skorzystało ogółem 105.822 wczasowiczów, co daje 49,1 % wykorzystania zorganizowanych 991 turnusów. Szczyt wykorzystania miejsc noclegowych wynosi 90 % i przypada na m-cie lipiec i sierpień. Zestawienie to wskazuje na wybitne nieefektywne wykorzystanie istniejącej bazy noclegowej a także terenów przeznaczonych na te cele.

Przystosowanie do całorocznego wykorzystania istniejących już trwałych obiektów pozwoliłoby przy zachowaniu turnusów 2-tygodniowych na zwiększenie ponad 2-krotne liczby użytkowników do ok. 235.000 osób rocznie.

Przeprowadzenie pełnej modernizacji ośrodków obecnie sezonowych z przystosowaniem ich do różnych form całorocznych wczasów specjalistycznych oraz lecznictwa usprawniającego, uzdrowiskowego bez zmiany intensywności obecnie użytkowanych terenów pozwalałoby na zwiększenie liczby użytkowników w skali rocznej do 388.000 osób. Przy doprowadzeniu do wyższego wskaźnika intensywności użytkowania /do 100 osób /1 ha / obecnie już wykorzystywanych terenów przez ośrodki wypoczynkowe istniałaby możliwość 5-krotnego zwiększenia liczby użytkowników w stosunku do stanu zarejestrowanego w roku 1986 . Przy wybitnym deficycie terenów budowlanych z jakimi mamy do czynienia w obszarach wydmych

pasa nadmorskiego możliwości rozwoju różnych form rekreacji poszukiwać należy w sferze organizacji i modernizacji istniejącej bazy noclegowej. Możliwości przekształceń będą zróżnicowane w poszczególnych miejscowościach rekreacyjnych i uzależnione od lokalnych uwarunkowań.

Liczba osób korzystających z noclegów w 1986 r., w miesiącach:

M-c	typy obiektów				
	ośrodki wypoczynkowe	ośrodki kolonijne	obozy młodzieżowe	campingi	kwatery prywatne
1.	2.	3.	4.	5.	6.
I	1458	-	-	-	-
II	2759	-	-	-	-
III	1858	-	-	-	-
IV	1116	-	-	-	-
V	4136	-	-	76	48
VI	17856	-	-	1911	1621
VII	32093	3032	1446	19776	6221
VIII	30674	5293	3960	11575	5864
IX	10142	-	56	-	755
X	2024	-	-	-	-
XI	925	-	-	-	-
XII	781	-	-	-	-
Łącznie liczba osób	105.822	11325	8662	33340	14509
Łącznie rok %	61,0	6,5	4,8	19,2	8,4

Łącznie osób w ciągu roku: 173.458.

Podstawowe miejsca noclegowe na Wybrzeżu Włocławskim w różnym stopniu przygotowane są do obsługi turystyki i wypoczynku. Niewielkie najlepiej przygotowane są: Stegna i 1/ opracował G. Włodarczyk

1.3. System obsługi ruchu turystycznego^{1/}

Szczegółowa analiza wyposażenia obiektów wczasowych potwierdziła występowanie znacznych różnic w standardzie zagospodarowania poszczególnych obiektów. Na jednym biegunie znajdują się ośrodki małe, liczące kilkanaście lub kilkadziesiąt miejsc, nie posiadające żadnych urządzeń lub tylko urządzenia szcątkowe. Przeciwnieństwem tej "biedy wczasowej" jest ośrodek wypoczynkowy "Neptun" w Krynicy Morskiej o 1350 miejscach, który jest przykładem bardzo dobrze urządzonego zespołu obiektów.

Pozytywnym wyjątkiem na tym tle jest gastronomia, gdzie sektor prywatny poprzez rozwiniętą sieć stołówek uzupełnia podstawową bazę żywieniową, której brakuje w ośrodkach wczasowych. Wiąże się to z faktem, że organizatorzy wypoczynku niejako obligatoryjnie zapewniają wczasowiozom nocleg i wyżywienie.

Podobnie rzecz się ma z opieką lekarską, ponieważ obowiązek jej zapewnienia ciąży na organizatorach kolonii, co owocuje dużą liczbą gabinetów lekarskich i zatrudnionego personelu.

Inne potrzeby / kultura, sport, rozrywka / nie są zaspokajane obligatoryjnie, i sieć urządzeń nie jest dostatecznie rozwinięta. Wysiłek gestorów zakładowych ośrodków wypoczynkowych sprowadza się do zapewnienia minimum wyposażenia w tym zakresie obejmującego: świetlicę z możliwością oglądania telewizji, czasem bibliotekę, boisko do siatkówki i piaskownicę dla dzieci.

Poszczególne miejscowości wczasowe na Mierzei Wiślanej w różnym stopniu przystosowane są do obsługi funkcji turystyki i wypoczynku. Niewątpliwie najlepiej przygotowane są: Stegna i

^{1/} opracowała G. Włodarczyk

Krynica Morska, następną grupę tworzą: Sztutowo, Jantar i Kąty Rybackie. Najgorzej wyposażone są: Mikoszewo i Przebrno, standard oferowanego tam wypoczynku jest najniższy. Z kolei wsie Junoszyńskie i Piaski nie mają dostatecznie wykształconej funkcji turystyki i wypoczynku.

Kompleksowa ocena stanu funkcjonowania i zagospodarowania miejscowości wypoczynkowych na Mierzei Wiślanej poparta wynikami badań przyrodniczych, stwierdzającymi postępującą degradację środowiska przyrodniczego wskutek m.in. intensywnej penetracji ruchu pieszego dowodzi potrzeby dokonania przebudowy obecnego modelu zagospodarowania.

Istotne zmiany wprowadza utworzenie parku krajobrazowego Mierzeja Wiślana jak również planowana budowa uzdrowisk w Krynicy Morskiej. Przebudowa bazy materialnej, zmiana form użytkowania i okresu eksploatacji tej bazy wymagań będzie wykształcenia nowego modelu obsługi, rozłożenia ciężaru obsługi / innego typu użytkowników / na inną, prawdopodobnie liczniejszą sieć ośrodków usługowych, z własnym ambulatorium lekarskim, kinem, amfiteatrem, urządzeniami sportu i rekreacji, kawiarnią, piwiarnią, wideoteką.

Im większy ośrodek tym lepszy standard jego wyposażenia. Bardzo wyraźnie zależność ta występuje w zakresie żywienia. Wszystkie ośrodki liczące powyżej 200 miejsc mają własną bazę żywieniową, zaś w grupie ośrodków mniejszych - tylko 1/3 taką bazę posiada. Najwięcej bo aż 48 obiektów czasowych należy do grupy najmniejszych - poniżej 50 miejsc, a zarazem najgorzej wyposażonych. Grupą grupę stanowią ośrodki o liczbie 50 - 100 miejsc relatywnie nisko wyposażone. Te dwie grupy skupiają 84 ośrodki, czyli 60 % całej zakładowej bazy czasowej.

Byłoby zbyt dużym uproszczeniem twierdzenie, że standard zagospodarowania ośrodka zależy od finansowych możliwości jego właściciela. Zorganizowanie prostych urządzeń sportowych, placów zabaw dla dzieci, wydzielanie pomieszczeń do gier, urządzenie świetlicy nie wymaga dużych nakładów finansowych.

Pewnym usprawiedliwieniem dla gestorów nie przejawiających troski o własny ośrodek może być niepewność co do losów lokalizacji, niejasny stan formalno - prawny zajmowanych terenów itp.

Generalnie w wyposażeniu ośrodków wczasowych brak jest urządzeń i obiektów służących rekreacji czynnej, uatrakcyjnieniu pobytu. Nie ma też dowodów na to, że organizatorzy dostrzegają potrzeby najmłodszych uczestników / dzieci i młodzieży /, których udział jest znaczący, jeśli nie dominujący. Dla potrzeb organizowania turnusów kolonijnych wykorzystuje się kwatery prywatne i ośrodki wczasowe zupełnie nie przygotowane do tego celu. Wysoki udział dzieci i młodzieży przy całym niedowładzie organizacyjnym i brakach wyposażenia podstawowego stwarza niewątpliwą uciążliwość dla wypoczynku pozostałych grup wiekowych.

W ocenie kompleksowej stwierdzić należy brak współdziałania między poszczególnymi ośrodkami lepiej i gorzej wyposażonymi / nie dotyczy to żywienia, gdzie taka współpraca istotnie ma miejsce /.

Brak koordynacji poczyną w zakresie zagospodarowania wiejskich ośrodków usługowych. Oznacza to, że we wsiach pozbawionych usług wyposażenie podstawowe bazy wypoczynkowej nie jest lepsze, wręcz przeciwnie /Przebrno, Mikoszewo /.

1.4. Kierunki przekształceń funkcji turystyczno - wypoczynkowej

Wybitne walory krajobrazowe Mierzei wynikające z cech jej położenia, bliskiego sąsiedztwa Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego, charakteru roślinności, obecności osobliwości przyrodniczych i kulturowych decydują o jej atrakcyjności dla turystyki i wypoczynku. Obszary o najwyższej atrakcyjności są jednocześnie najmniej odporne na penetrację, a jako cenne przyrodniczo powinny być poddane reżimom ochrony. W kategoriach metodycznych konflikt ten objawia się jakby negatywowym odzwierciedleniem waloryzacji podporządkowanej celom ochrony w stosunku do waloryzacji podporządkowanej atrakcyjności turystycznej.

Im wyższa atrakcyjność mierzona walorami krajobrazowymi i ich dostępnością komunikacyjną tym wyższy stopień urbanizacji miejscowości nadmorskich. W efekcie nastąpiła wyraźna nadkoncentracja funkcji turystycznej w obszarach o najwyższych walorach lokalizacyjnych, przekraczająca pojemność ekologiczną obszarów bezpośredniej penetracji turystycznej. Brak koordynacji inwestycji na poziomie lokalnym wywołał urbanizację ułomną, charakteryzującą się:

- przerostem inwestycji sezonowych o najniższym standardzie wyposażenia technicznego / 50 % bazy noclegowej ośrodków wypoczynkowych tworzą miejsca noclegowe 2.400 domków turystycznych, zlokalizowanych na terenie 146 ośrodków/;

- przerostem liczby ludności sezonowej w stosunku do ludności stałej / Mierzeja Wiślana 7,5:1, Krynica Morska 19,5:1; pożądana proporcja 2,0:1 /;
- 100 % niedoborem zatrudnienia sezonowego związanego z bezpośrednią obsługą funkcji turystycznej / zatrudnienie w sezonie wynosi 3.000 osób , natomiast normatywne zatrudnienie dla istniejącej liczby miejsc noclegowych wynosić powinno 6.300 osób /;
- niskim standardem obsługi ruchu turystycznego / brak alternatywnych form wypoczynku /;
- chaosem przestrzennym i funkcjonalnym stref zurbanizowanych,
- brakiem sieci powiązań systemów infrastruktury technicznej, przy istniejących urządzeniach centralnych / oczyszczalnie ścieków /.

Wybitnie niski standard oferowanych form wypoczynku, przy dużej koncentracji ruchu turystycznego wywołuje żywiołową eksploatację zasobów środowiska przyrodniczego i jest w rezultacie jedną z najistotniejszych przyczyn jego degradacji.

Największe nasilenie przeciwnych cech i predyspozycji obejmuje północny fragment stref wydmowych.

Całość tej strefy należy do nieodpornych na penetrację ze względu na rodzaj podłoża / łatwe do uruchomienia piaski, spadki terenu/. Stok południowy wału wydmowego o nachyleniu ok. 20 % i siedliska borów są tu szczególnie nieodporne na użytkowanie rekreacyjne.

W strefie tej zlokalizowane jest ponad 9.000 miejsc noclegowych ośrodków czasowych, co stanowi 47 % całego potencjału noclegowego tej grupy. Największe koncentracje wytworzyły w Krynicy Morskiej - 4.550 miejsc oraz w Stegnie - 3.000 miejsc. Ponadto w tej strefie zlokalizowane są wszystkie campingi Mierzei Wiślanej o normatywnej ilości miejsc noclegowych 2.250, a rzeczywistej 5.500 w szczycie rekreacyjno - turystycznym.

W wywiadach społecznych koncentracje te uzyskały największą ilość ocen dodatnich z uwagi na bardzo korzystne warunki dostępności do plaż. Koncentracje te były rozwijane zgodnie z założeniami planów miejscowych. Przerwanie procesu ich realizacji nastąpiło w momencie wejścia w życie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych w 1971 roku.

Splot konfliktów obejmuje tu niemal wszystkie problemy z zakresu funkcjonowania, organizacji funkcjonalno - przestrzennej, ochrony środowiska, ochrony zdrowia człowieka oraz problemy gospodarki terenami a także zagadnienia formalno - prawne. Pola konfliktowe tworzyć będzie strefa penetracji pieszej wytwarzana wokół tych koncentracji.

Kolejne pola konfliktów przestrzennych powstawać będą na tle ostrego deficytu łatwo dostępnych terenów budowlanych.

Suma ograniczeń obejmuje:

- prawnie chronione grunty rolne i leśne,
- niekorzystne warunki białurbanistyczne / płytnie zalegające wody gruntowe, grunty nienośne, niekorzystne warunki klimatyczne /,
- mało odporne strefy wydymowe.

Synteza ograniczeń wskazuje na zupełny brak przestrzeni bezkonfliktowych poza niewielkimi rezerwami wewnątrz obszarów już zainwestowanych. O dostęp do tak ograniczonej przestrzeni walczyć będą podmioty reprezentujące funkcje egzogeniczne /turystyka, wypoczynek, uzdrowiska, rybołówstwo, rolnictwo /, jak i endogeniczne /mieszkalnictwo, usługi /. Inwestorzy silniejsi, reprezentujący funkcje egzogeniczne wypierają realizacje związane z potrzebami lokalnymi.

Brak terenów budowlanych silnie ogranicza rozwój osadnictwa stałego, a tym samym ogranicza obecnie i w przyszłości możliwości przyrostu zasobów siły roboczej miejscowej. Rodzi to zjawisko konkurencyjności miejsc pracy, związanych z obsługą poszczególnych funkcji. Na tym tle wyrosły wtórne bariery o charakterze demograficznym objawiające się ograniczoną podażą siły roboczej.

W związku z deficytem terenów budowlanych i niedoinwestowania w infrastrukturze społecznej zarejestrowano niepokojącą tendencję do potencjalnych migracji ludności stałej. Aż 25 % badanej populacji, głównie ludzi młodych wyraża potencjalną chęć opuszczenia swojej miejscowości. Tendencja ta jest efektem braku stałych miejsc pracy wynikających z sezonowości istniejącego modelu turystyki i wypoczynku.

W założeniach do planu regionalnego^{1/} za cel nadrzędny polityki turystycznej w obszarze Mierzei Wiślanej uznano naprawę ładu ekologicznego, funkcjonalnego i wizualnego w obszarach zainwestowanych miejscowości nadmorskich. Oznacza to bezwzględną konieczność zrównoważenia funkcjonalnego tych miejscowości przez

1/ Założenia do planu regionalnego parku krajobrazowego "Mierzeja Wiślana" IOS/OG Gdańsk, kwiecień 1988 r.

o g r a n i c z e n i e a w niektórych przypadkach /Krynica, Stegna / z m n i e j s z e n i e ruchu turystycznego na rzecz rozwoju funkcji stabilizujących jak:

- pełnosezonowe użytkowanie przestrzeni turystycznej,
- rozwój funkcji usługowych,
- rozwój form sprzyjających stabilizacji i przyrostu ludności stałej,

W zasadach polityki przestrzennej - powinny być preferowane następujące działania:

- kompleksową modernizację wykształconych zespołów rekreacyjnych,
- selektywną politykę lokalizacyjną preferującą inwestorów najsilniejszych gwarantujących wysoki standard użytkowania przestrzeni turystycznej,
- bezwzględną eliminację substandardowych obiektów turystycznych / domki campingowe /,
- intensyfikację terenów obecnie użytkowanych,
- przełamanie modelu separatystycznego wypoczynku ośrodków zakładowych,
- przedłużenie sezonu turystycznego przez wprowadzenie specjalistycznej działalności profilaktycznej / ochrona biologiczna, profilaktyka lecznicza, lecznictwo uzdrowiskowe /,
- bezwzględne ograniczenie ruchu weekendowego szczególnie w obszarze parku krajobrazowego przez:
 - odpowiednią organizację ruchu kołowego,
 - mechanizmy finansowe utrudniające użytkowanie przestrzeni najcenniejszych / np. wysoki system opłat parkingów nadmorskich /,

- preferowanie weekendowych ruchów białą flotą,
- rozwijanie sportów wodnych i turystyki specjalistycznej.

2. CHARAKTERYSTYKA MOŻLIWOŚCI ROZSZERZENIA LECZNICZEJ DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ.

Przeprowadzona ocena sytuacji w przestrzeni turystycznej Mierzei Wiślanej wskazuje na znacznie wcześniejsze niż w większości polskiej przestrzeni domknięcie f a z y p r z y r o s - t u i l o ś c i o w e g o . Wszelki rozwój odbywać się może tylko przez p r z e k s z t a ł c e n i e przestrzeni już zainwestowanej. Rozwój zatem może być rozpatrywany tylko w kategoriach jakościowych, przyrost ilościowy może się ujawnić w niektórych przypadkach jako efekt wtórny porządkowania przestrzeni. Tak sformułowana diagnoza wymaga zupełnie nowego podejścia planistycznego, projektowego i realizacyjnego. W tej sytuacji założenia polityki przestrzennej jak i podejmowane próby ich realizacji w toku prac nad planem regionalnym Mierzei Wiślanej powinny być rozpatrywane w kategoriach eksperymentu. W oparciu o wyniki diagnozy kompleksowej uznano, iż celem modernizacji przestrzeni turystycznej powinno być:

- ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego / lądowego i wodnego / wywoływanych czynnikami lokalnymi,
- uniezależnienie komfortu wypoczywających od stanu wód kąpieliskowych Zatoki Gdańskiej przez realizację basenów kąpielowych w strefie przymorskiej,

- podwyższenie standardów użytkowania przestrzeni publicznej,
- poprawa ładu przestrzennego / dotyczącego głównie przypadkowych rozwiązań architektonicznych /,
- zwiększenia efektywności wykorzystania przestrzeni o najwyższych walorach dla regeneracji sił człowieka;
- relatywne zmniejszenie kosztów utrzymania obiektów przypadających na 1 użytkownika obiektu turystycznego,
- zmniejszenia kosztów inwestycyjnych poszczególnych użytkowników na rzecz udziału w inwestycjach wspólnych / takich jak: baseny, boiska, gastronomia, wyspecjalizowane zakłady przyrodolecznicze itp. /,
- stabilizacja społeczności lokalnych.

Osiągnięcie tych celów jest możliwe tylko przez wspólne działania projektowe i inwestycyjne jej obecnych użytkowników.

Motywacją takich działań w warunkach wdrażania reformy gospodarczej jest zwiększenie efektywności wykorzystania ośrodków poza sezonem letnim. Obecnie wykorzystanie ośrodków wczasowych w szczycie sezonu letniego / lipiec, sierpień / kształtuje się na poziomie 90 - 100 %. Poza sezonem letnim frekwencja radykalnie spada. Tylko 35 ośrodków na 146 działających na Mierzei zgłosiła wykorzystanie okresowe swoich ośrodków poza sezonem. Zgłoszone formy wykorzystania ośrodków obejmują:

- wczasy profilaktyczne dla dzieci	4 ośrodki
- zimowiska dla dzieci	8 ośrodków
- konferencje i szkolenia	18 ośrodków
- obozy sportowe i żeglarskie	4 ośrodki

- wczasy z kursem prawa jazdy 1 ośrodek
- leczniczo - uzdrowiskowe 1 ośrodek.

Tylko 1 ośrodek będący obiektem wspólnym dwóch przedsiębiorstw: - P.P. Morska obsługa Radiowa Statków " Mors " w Gdyni,
- Sopotkiej Fabryki Autobusów / Polmo - Autosan /
w szczycie sezonu pełni funkcje normalnego ośrodka wypoczynkowego a przez pozostałe miesiące działa jako sanatorium związane z umową z PPU " Wieniec Zdrój ". Działalność sanatoryjna pozwala na uzyskiwanie sporego zysku, który zasila fundusze socjalne patrzących przedsiębiorstw.

W sezonie ośrodek oferuje 230 miejsc w 4 turnusach /łącznie ok. 920 osób /, po sezonie w 11 3-tygodniowych turnusach przyjmuje ok. 2000 kuracjuszy rocznie. Oznacza to ponad 3-krotne zwiększenie wykorzystania miejsc noclegowych ośrodka.

Z wywiadów socjologicznych wynika, iż sanatorium powstało w wyniku działania mechanizmu ekonomicznego skłaniającego inwestorów do efektywnego wykorzystania poza sezonem turystycznym posiadanej bazy noclegowej. Atrakcyjna lokalizacja tego ośrodka dla rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego utrwaliła sukces ekonomiczny.

W całej strefie brzegowej Bałtyku obserwuje się podobne powstawanie przypadkowo zlokalizowanych obiektów lecznictwa uzdrowiskowego organizowanego na bazie zakładowych ośrodków wypoczynkowych, wzbogacanych o własne węzły zabiegowe. Powstająca w ten sposób rozproszona baza zabiegowa może co prawda w przyszłości zapewnić rozwój leczniczej działalności profilaktycznej stwarza jednak wysokie niebezpieczeństwo pogłębienia chaosu funkcjonalnego, przestrzennego i ekologicznego. Sterowanie tym

procesem wymaga nowych rozwiązań organizacyjno - prawnych, modelowych i projektowych.

W działalności realizacyjnej towarzyszącej pracom projektowym nad planem regionalnym Mierzei Wiślanej praca taka została rozpoczęta w wyniku wspólnych inicjatyw instytutu OCHRONY Środowiska O/G i władz lokalnych. Dotyczy to dwóch selektywnie wybranych miejscowości Mierzei Wiślanej na obszarze których 3 zespoły rekreacyjne / Stegna 1 zesp. , Krynica Morska - 2 zespoły/ mają szansę przekształcić się w pełnostandardowe zespoły rekreacyjno - uzdrowiskowe.

W efekcie niemal rocznych prac konsultacyjnych i skomplikowanych mediacji z inwestorami nastąpiło:

- rozpoczęcie prac przygotowawczych do powołania i rejestracji Akcyjnych Spółek Uzdrowiskowych. Udziałowcami Spółek będą selektywnie dobrani najsilniejsi inwestorzy, zadeklarowani do partycypacji na rzecz modernizacji całego zespołu rekreacyjnego. W przyszłości zakłada się, że Zarząd Spółki prowadzić będzie dalszą selektywną politykę dopuszczającą do udziałów pozostałych inwestorów rokujących odpowiedni standard inwestycji. Zarząd Spółki zabiegać będzie także o udziały Ministerstwa Zdrowia na rzecz realizacji Zakładów przyrodoleczniczych,
- rozpoczęcie wspólnego dla całego zespołu rekreacyjnego wraz z parkiem uzdrowiskowym projektu realizacyjnego / w Stegnie / prowadzonego przez wyspecjalizowaną grupę projektową pod kierunkiem dr A. Pietrzaka w Miastoprojekcie - Bydgoszcz. Zleceniodawcą jest jeden z dobrowolnie zadeklarowanych inwestorów " Unitra - Unimor " Gdańsk, który wnosi w ten sposób koszty aportowe na rzecz przyszłej spółki / ok. 15,0 mln /,

- rozpoczęcie dokumentacji projektowej zakładu przyrodoleczniczego / w Stegnie /,
- przyspieszenie prac badawczych Instytutu w obszarach wskazanych do modernizacji pozwalającej na dostarczenie właściwych wytycznych do projektów realizacyjnych.

Postęp prac projektowych oraz weryfikacja programów inwestycyjnych poszczególnych inwestorów są na tyle satysfakcjonujące, że już dzisiaj można zaryzykować stwierdzenie, iż jest to najbardziej rokująca formuła organizacyjna sprzyjająca modernizacji przestrzeni turystycznej na cele rekreacyjno - uzdrowskie.

3. ZAŁOŻENIA ROZWOJU LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO.

W okresie powojennym rozwój funkcji lecznictwa uzdrowskiego w strefie Mierzei Wiślanej pozostaje w sferze postulatów planistycznych. W kolejnych opracowaniach wykonanych w latach 1963 - 1983 proponowano dla całej Mierzei Wiślanej od 4.000 - 12.000 łóżek. W pracach koordynowanych przez Instytut Ochrony Środowiska w latach 1985 - 1988 potwierdzona została docelowa wielkość bazy sanatoryjnej w wielkości 4.000 łóżek.

Założenia szczegółowe wynikające z aktualnej oceny pojemności miejscowości nadmorskich przewidują:

- docelową wielkość bazy sanatoryjnej dla:

- Krynicy Morskiej 2.000 łóżek

- Stegny - Las 1.000 "

- Piasków 500 "

- Kątów Rybackich 500 "

- budowę zakładów przyrodoleczniczych na:
 - 2,500 zabiegów w Krynicy Morskiej,
 - 1.500 - 2.000 zabiegów w Stegnie,
- restytucję historycznych sposobów użytkowania kąpieliska morskiego w Krynicy Morskiej i kontynuację tam miejscowej tradycji architektonicznej,
- urządzenie parków uzdrowiskowych w centralnej części Krynicy Morskiej i przymorskiej części Zespołu Stegna - Las,
- przekształcenie i modernizację wschodniego Zespołu Rekreacyjnego Krynicy Morskiej na cele rekreacyjno - uzdrowiskowe,
- przekształcenie i modernizację Nadmorskiego Zespołu Rekreacyjnego Stegna - Las dla wprowadzenia funkcji uzdrowiskowej.

Rozwój lecznictwa uzdrowiskowego na Mierzei Wiślanej jest uzasadniony zarówno walorami przyrodniczymi jak też względami społecznymi i ekonomicznymi. W pierwszej kolejności należy zaliczyć do nich:

- wykorzystanie dużych i udokumentowanych zasobów solanki o niekwestionowanych walorach leczniczych, której wykorzystanie na obszarach śródlądowych byłoby praktycznie niemożliwe z uwagi na trudności z jej ewakuacją po zabiegach leczniczych,
- lecznicze właściwości klimatu morskiego, wyróżniającego się obecnością w powietrzu aerozolu morskiego i jodu,
- duże walory krajobrazowe i przyrodnicze Mierzei, wśród których na szczególne wyróżnienie zasługuje rozległe zaplecze leśne, dobrze izolujące od źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza,

- duża baza hotelowa w ośrodkach wypoczynkowych wykorzystywana w zasadzie tylko w sezonie letnim.

Rozwijanie działalności uzdrowiskowej na Mierzei Wiślanej wymaga między innymi:

- opanowania procesów degradacji wywoływanych czynnikami lokalnymi,
- tworzenia substytucyjnych form kąpieliskowych w strefie przy-morskiej / baseny / uniezależniających funkcjonowanie nadmorskich zespołów rekreacyjno - uzdrowiskowych od stanu degradacji wód Zatoki Gdańskiej ^{1/},
- poprawy stanu środowiska przez kompleksowe porządkowanie gospodarki komunalnej / porządkowanie gospodarki wodno - ściekowej i ciepłej - gazyfikacja /,
- bezwzględnego ograniczenia dalszego rozwoju bazy turystyczno - wypoczynkowej,
- selektywnej modernizacji i porządkowania przestrzeni turystycznej,
- dyslokacji form użytkowania niezgodnych z preferencjami funkcji uzdrowiskowych.

Działalność uzdrowiskowa najbardziej zaawansowana w Steg-
nie w pierwszej kolejności objąć powinna także Krynioę Morską.
Dla stworzenia warunków do sprawnego zarządzania proponuje się
takie wspieranie podziałów funkcjonalnych podziałami administra-
cyjnymi. Oznaczałoby to powołanie gminy turystyczno - uzdrowisko-

1/ wg prof. A. Madeyski: Możliwości budowy basenów rekreacyjnych z wykorzystaniem wód termalnych w strefie nadmorskiej woj. elbląskiego / ekspertyza /.

wej w siedzibie Krynicy Morskiej dla obszaru Parku Krajobrazowego, obejmującego cały odcinek Mierzei Zalewa Wiślanego.

Wytyczne do założeń rozwoju poszczególnych miejscowości pasa nadmorskiego zawarte zostały w " Założeniach do planu regionalnego Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana " IOŚ/OG , Gdańsk kwiecień 1988 przekazanych zleceńodawcy celem ich ew. wykorzystania.-

BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowo-Badawczych

